

GLOBĖJŲ (RŪPINTOJŲ) IR ĮTĖVIŲ PAIEŠKA, RENGIMAS, ATRANKA IR PAGALBOS JIEMS PASLAUGŲ TEIKIMAS 2014 M.

I. Projektą įgyvendinančių įstaigų veikla ir jos rezultatai

2014 m., įgyvendinant bendrą globėjų (rūpintojų) ir įtėvių rengimo programą, Lietuvoje veikė bei globėjams (rūpintojams) ir įtėviams paslaugas teikė 22 įstaigos. Kaip ir ankstesniais metais, remiantis Projektu, skirtu globėjų (rūpintojų) ir įtėvių paieškos, rengimo, atrankos, konsultavimo ir pagalbos jiems paslaugoms teikti 2013–2018 metais, atrankos konkurso organizavimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. A1-61, 2013 m. buvo paskelbtas konkursas. Atrankos konkurso organizavimo vertinimo komisija 2013 m. gruodžio 23 d. atrinko ir skyrė 800 000 litų dydžio finansavimą 22 įstaigoms, įgyvendinančioms globėjų (rūpintojų) ir įtėvių mokymo ir konsultavimo (GIMK) programą Lietuvoje (toliau – GIMK programą įgyvendinančios įstaigos). 2013 m. gruodžio 31 d. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) pasirašė sutartis su 22 GIMK programą įgyvendinančiomis įstaigomis, kurios vykdė veiklą 2014 m. Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas ataskaitiniu laikotarpiu GIMK programą įgyvendinančių įstaigų teiktų paslaugų pobūdis ir skaičius.

Remiantis GIMK programą įgyvendinančių įstaigų pateiktomis metinėmis veiklos ataskaitomis, 2014 m. paslaugos globėjams (rūpintojams) ir įtėviams teiktos 58 Lietuvos miestų ir rajonų savivaldybėse iš 60. GIMK programą įgyvendinančios įstaigos nėra sudariusios bendradarbiavimo sutarčių tik su Anykščių ir Kalvarijos rajonų savivaldybėmis. Pastebėtina, kad kelių Lietuvos miestų ir rajonų (Vilniaus miesto, Kauno miesto ir rajono, Klaipėdos miesto, Šilutės rajono) savivaldybių Vaiko teisių apsaugos skyriai (toliau – VTAS) bendradarbiavimo sutartis yra pasirašę su keliomis GIMK programą įgyvendinančiomis įstaigomis. Tai leidžia teigti, jog didesniuose Lietuvos miestuose bei rajonuose yra kelių GIMK programą įgyvendinančių įstaigų poreikis. Taip pat, kaip matyti iš įstaigų pateiktų metinių veiklos ataskaitų, skiriasi GIMK programą įgyvendinančių įstaigų organizuojamuose mokymuose bei kituose užsiėmimuose (savitarpio paramos grupių užsiėmimuose, atvejo analizėse, individualiose konsultacijose), dalyvaujančių asmenų, t. y. globėjų (rūpintojų) ir įtėvių, skaičius. Mažesniuose Lietuvos miestuose ir rajonuose GIMK programą įgyvendinančių įstaigų teikiamomis paslaugomis naudojasi mažesnis asmenų skaičius.

1 lentelė. 2014 m. GIMK programą įgyvendinančios įstaigos, jų teiktų paslaugų pobūdis ir skaičius

Statistiniai rodikliai Įstaigos	Įvadinius mokymus lankė (asmenys / šeimos)	Įvadinius mokymus lankę globėjai (rūpintojai) (asmenys / šeimos)	Įvadinius mokymus lankę įtėviai (asmenys / šeimos)	Įvadinių mokymų grupių skaičius	Iš viso parengta (asmenų / šeimų)	Tęstinius mokymus ir savitarpio pagalbos grupes lankė (asmenys)	Iš viso sudarytų tęstinių mokymų ar savitarpio pagalbos grupių skaičius	Suteiktų konsultacijų globėjams (rūpintojams) ir įtėviams skaičius
1. Švenčionių rajono socialinių paslaugų centras	9 asmenys, 9 šeimos	9 asmenys, 9 šeimos	-	1	6 asmenys, 6 šeimos	13 asmenų	2	43
2. BĮ Klaipėdos miesto šeimos ir vaiko gerovės centras	43 asmenys, 30 šeimų	24 asmenys, 20 šeimų	19 asmenų, 10 šeimų	3	43 asmenys, 30 šeimų	17 asmenų	3	619
3. Gargždų socialinių paslaugų centras	34 asmenys, 20 šeimų	28 asmenys, 17 šeimų	6 asmenys, 3 šeimos	3	31 asmuo, 18 šeimų	53 asmenys	5	107
4. Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras	18 asmenų, 10 šeimų	15 asmenų, 8 šeimos	3 asmenys, 2 šeimos	2	18 asmenų, 10 šeimų	-	0	39
5. VŠĮ Vaiko ir tėvų centras „Aš ir mes“	17 asmenų, 9 šeimos	3 asmenys, 2 šeimos	14 asmenų, 7 šeimos	2	14 asmenų, 7 šeimos	48 asmenys	8	28
6. VŠĮ Pagalbos paaugliams iniciatyva	78 asmenys, 55 šeimos	28 asmenys, 25 šeimos	50 asmenų, 30 šeimų	5	54 asmenys, 35 šeimos	28 asmenys	3	47
7. VŠĮ „Sotas“	32 asmenys, 20 šeimų	24 asmenys, 16 šeimų	8 asmenys, 4 šeimos	2	14 asmenų, 9 šeimos	13 asmenų	3	66
8. VGC „Pastogė“	49 asmenys, 28 šeimos	27 asmenys, 16 šeimų	22 asmenys, 12 šeimų	4	37 asmenys, 24 šeimų	129 asmenys	22	716
9. Elektrėnų socialinių paslaugų centras	2 asmenys, 2 šeimos	2 asmenys, 2 šeimos	-	1	2 asmenys, 2 šeimos	19 asmenų	2	40
10. Kretingos socialinių paslaugų centras	10 asmenų, 7 šeimos	8 asmenys, 6 šeimos	2 asmenys, 1 šeima	2	5 asmenys, 4 šeimos	21 asmuo	4	193

Statistiniai rodikliai Įstaigos	Įvadinius mokymus lankė (asmenys / šeimos)	Įvadinius mokymus lankę globėjai (rūpintojai) (asmenys / šeimos)	Įvadinius mokymus lankę įtėviai (asmenys / šeimos)	Įvadinių mokymų grupių skaičius	Iš viso parengta (asmenų / šeimų)	Tęstinius mokymus ir savitarpio pagalbos grupes lankė (asmenys)	Iš viso sudarytų tęstinių mokymų ar savitarpio pagalbos grupių skaičius	Suteiktų konsultacijų globėjams (rūpintojams) ir įtėviams skaičius
11. VšĮ „Papildoma mylia“	14 asmenų, 10 šeimų	12 asmenų, 9 šeimos	2 asmenys, 1 šeima	3	14 asmenų, 10 šeimų	13 asmenų	2	31
12. Plungės socialinių paslaugų centras	12 asmenų, 8 šeimos	10 asmenų, 7 šeimos	2 asmenys, 1 šeima	3	12 asmenų, 8 šeimos	31 asmuo	2	8
13. Utenos vaikų globos namai	24 asmenys, 19 šeimų	16 asmenų, 15 šeimų	8 asmenys, 4 šeimos	3	21 asmuo, 17 šeimų	206 asmenys	23	598
14. Marijampolės socialinių paslaugų centras	32 asmenys, 23 šeimos	28 asmenys, 21 šeima	4 asmenys, 2 šeimos	2	24 asmenys, 21 šeima	31 asmuo	4	18
15. VšĮ Vaikų ir paauglių socialinis centras	40 asmenų, 23 šeimos	13 asmenų, 9 šeimos	27 asmenys, 14 šeimų	3	32 asmenys, 18 šeimų	13 asmenų	1	100
16. Panevėžio socialinių paslaugų centras	24 asmenys, 8 šeimos	19 asmenys, 6 šeimos	5 asmenys, 2 šeimos	2	14 asmenų, 3 šeimos	-	0	70
16. Panevėžio socialinių paslaugų centras	24 asmenys, 8 šeimos	19 asmenys, 6 šeimos	5 asmenys, 2 šeimos	2	14 asmenų, 3 šeimos	-	0	70
17. VšĮ „Soneima“	7 asmenys, 5 šeimos	7 asmenys, 5 šeimos	-	2	7 asmenys, 5 šeimos	7 asmenys	1	170
18. VšĮ Alytaus šeimos pagalbos centras	30 asmenų, 22 šeimos	18 asmenų, 12 šeimų	12 asmenų, 10 šeimų	3	17 asmenų, 11 šeimų	-	0	113
19. VšĮ Šeimos santykių institutas	10 asmenų, 6 šeimos	8 asmenys, 5 šeimos	2 asmenys, 1 šeima	2	10 asmenų, 6 šeimos	19 asmenų	2	71
20. Šiaulių miesto socialinių paslaugų centras	36 asmenys, 26 šeimos	24 asmenys, 20 šeimų	12 asmenų, 6 šeimos	3	33 asmenys, 23 šeimos	51 asmuo	5	121

Statistiniai rodikliai	Įvadinis mokymus lankė (asmenys / šeimos)	Įvadinis mokymus lankę globėjai (rūpintojai) (asmenys / šeimos)	Įvadinis mokymus lankę tėviai (asmenys / šeimos)	Įvadinis mokymų grupių skaičius	Iš viso parengta (asmenų / šeimų)	Tęstinius mokymus ir savitarpio pagalvos grupes lankė (asmenys)	Iš viso sudarytų tęstinių mokymų ar savitarpio pagalbos grupių skaičius	Suteiktų konsultacijų globėjams (rūpintojams) ir tėviams skaičius
Įstaigos								
21. VŠĮ Psichologinės paramos ir konsultavimo centras	50 asmenų, 30 šeimų	38 asmenys, 24 šeimos	12 asmenų, 6 šeimos	3	47 asmenys, 26 šeimos	63 asmenys	6	84
22. BĮ Visagino socialinių paslaugų centras	11 asmenų, 7 šeimos	9 asmenys, 6 šeimos	2 asmenys, 1 šeima	2	10 asmenų, 7 šeimos	24 asmenys	2	68
Iš viso:	582 asmenys, 377 šeimos	370 asmenų, 260 šeimų	212 asmenys, 117 šeimos	56	465 asmenys, 300 šeimų	799 asmenys	100	3350

II. GIMK programą įgyvendinančių įstaigų organizuoti įvadiniai mokymai

Remiantis GIMK programą įgyvendinančių įstaigų pateiktomis metinėmis veiklos ataskaitomis, 2014 m., vykdant asmenų pasirengimo tapti globėjais (rūpintojais) ir tėvais, patikrinimą, įvadiniai mokymai pagal GIMK programą (toliau – Įvadiniai mokymai) organizuoti 56 būsimų globėjų (rūpintojų) ir tėvių grupėms. Jose dalyvavo 370 asmenų / 260 šeimų, norinčių tapti globėjais (rūpintojais), ir 212 asmenų / 117 šeimų, norinčių tapti įvaikintojais. Lyginant kelių pastarųjų metų GIMK projektą įgyvendinančių įstaigų pateiktus duomenis, 2014 m. Įvadiniiu mokymų grupių skaičius didėjo (2012 m. organizuoti Įvadiniai mokymai 46 grupėms, 2013 m. – 47 grupėms). Taip pat, lyginant su 2013 m., didėjo ir asmenų, norinčių tapti tėvais, skaičius. Asmenų, norinčių tapti globėjais (rūpintojais), skaičius, lyginant su 2013 m., padidėjo nežymiai, t. y. 2014 m. norą tapti globėjais (rūpintojais) pareiškė 19 asmenų daugiau nei 2013 m. Daugiausiai norinčių įvaikinti – 50 asmenų – 2014 m. paruošė VšĮ „Pagalbos paaugliams iniciatyva“, daugiausia norinčių tapti globėjais (rūpintojais) – 38 asmenis – VšĮ Psichologinės paramos ir konsultavimo centras.

Asmenų pasirengimo tapti globėjais (rūpintojais) ir tėvais patikrinimą atliekantys GIMK atestuoti socialiniai darbuotojai, nurodė, kad apie išklaustyus Įvadiniiu mokymus asmenys atsiliepė teigiamai, nors iš pradžių į mokymus žiūrėjo skeptiškai. Dažnu atveju, būsimi globėjai (rūpintojai) ir tėviai be tėvų globos likusių vaikų globą (rūpybą) ar įvaikinimą siejo su savo biologinių vaikų auginimu. Iš GIMK programą įgyvendinančių įstaigų pateiktų 2014 m. veiklos ataskaitų matyti, kad būsimieji globėjai (rūpintojai) ir tėviai, išklausę Įvadiniiu mokymus, pradeda geriau suvokti be tėvų globos likusių vaikų poreikius, vaikų ir tėvų ryšių tęstinumo svarbą, praplečia nuomonę apie vaikų išgyventas netektis bei elgesio priežastis, skatina taikyti pozityvias drausminimo priemones bei mažinti su globa (rūpyba) ar įvaikinimu keliamus lūkesčius. Apibendrinant GIMK programą įgyvendinančių įstaigų pateiktas metines veiklos ataskaitas, darytina išvada, kad Įvadiniiu mokymai būsimiems globėjams (rūpintojams) ir tėviams teikia daug naudos, padeda geriau įvertinti savo galimybes ir gebėjimus, apsaugo nuo neteisingo sprendimo priėmimo.

Pastebėtina, kad daugeliu atvejų, asmenys, išklausę Įvadiniiu mokymus, nusprendžia globoti (rūpintis) ar įvaikinti vyresnį, nei galvojo anksčiau, vaiką. Neretai išklaustyti Įvadiniiu mokymai paskatino asmenis į savo šeimą priimti kelis be tėvų globos likusius vaikus.

III. GIMK programą įgyvendinančių įstaigų organizuoti tėstiniai mokymai

2014 m. 20 GIMK programą įgyvendinančių įstaigų, organizavo mokymus esamiems globėjams (rūpintojams) ir tėviams pagal tęstinę GIMK programą (toliau – Tęstiniai mokymai), taip pat vedė savitarpio pagalbos grupių užsiėmimus. Šias paslaugas gavo 799 asmenys. Tęstiniai mokymai ir savitarpio pagalbos užsiėmimai vesti 100 esamų globėjų (rūpintojų) ir tėvių grupių. Lyginant su 2013 m., Tęstinių mokymų ir savitarpio pagalbos grupių skaičius išliko panašus (2013 m. – 96 grupės), o dalyvavusių šiuose užsiėmimuose asmenų skaičius išaugo (2013 m. – 709 asmenys).

Tęstiniai mokymai vedami bendroms globėjų (rūpintojų) ir tėvių grupėms. Keletas GIMK programą įgyvendinančių įstaigų, metiniuose 2014 m. veiklos planuose buvo numatiusios Tęstinius mokymus ir savitarpio pagalbos grupių užsiėmimus vesti atskirose globėjų (rūpintojų) ir tėvių grupėse, tačiau ši praktika nepasitvirtino, kadangi nesusidarė atskira tėvių Tęstinių mokymų grupė.

Tęstiniai mokymai skirti globojančių ir įvaikinusių šeimų mokymui ir konsultavimui. GIMK atestuoti socialiniai darbuotojai, atsižvelgdami į globojančių ir įvaikinusių šeimų poreikius, sprendžia, kaip organizuoti Tęstinius mokymus ir kokias temas jų metu nagrinėti. Neretai, sprendžiant, kokia tema bus nagrinėjama Tęstinių mokymų metu, GIMK atestuoti socialiniai darbuotojai atsižvelgia į tai, kokiais klausimais dažniausiai individualiai konsultuotos globėjų (rūpintojų) ir tėvių šeimos.

Remiantis GIMK programą įgyvendinančių įstaigų pateiktų metinių veiklos ataskaitų duomenimis, visos 22 įstaigos 2014 m. konsultavo globėjų (rūpintojų) ir įvaikintojų šeimas. Iš viso buvo suteikta 3550 konsultacijų. GIMK atestuotų socialinių darbuotojų teigimu, individualios konsultacijos globojančioms ir įvaikinusioms šeimoms telefonu, elektroniniu paštu ar įstaigos, įgyvendinančios GIMK projektą, patalpose, teikiamos nuolat. Šeimos į GIMK atestuotus socialinius darbuotojus kreipiasi pačios arba jas siunčia VTAS. Remiantis GIMK programą įgyvendinančių įstaigų praktika, šeimos, globojančios ar įvaikinusios be tėvų globos likusius vaikus, į GIMK atestuotus socialinius darbuotojus kreipiasi, kai šeimoje susiklosčiusi situacija tampa sudėtinga, todėl pagalba joms turi būti suteikta nedelsiant. Dažniau globėjai (rūpintojai) ir tėviai konsultuojasi telefonu, elektroniniu paštu, rečiau – GIMK programą įgyvendinančių įstaigų patalpose.

IV. GIMK programą įgyvendinančių įstaigų vykdyta kita veikla

2011 m. gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-559 patvirtintame „Dėl institucijoje globojamo (rūpinamo) vaiko išleidimo laikinai svečiuotis tvarkos apraše“ numatoma, kad VTAS, bendradarbiaudamas su GIMK atestuotais socialiniais darbuotojais, išsiaiškina, ar fizinis asmuo gali priimti vaiką laikinai svečiuotis, fizinio asmens buities ir gyvenimo sąlygas, galimybes tenkinti vaiko poreikius, ar kartu gyvenantys asmenys sutinka, kad vaikas laikinai svečiuotųsi. Tai įvertinus, parengiama išvada apie fizinio asmens tinkamumą priimti vaiką laikinai svečiuotis. 2014 m. 10 įstaigų, bendradarbiaudamos su savivaldybių VTAS, parengė 101 išvadą dėl fizinio asmens tinkamumo priimti vaiką laikinai svečiuotis.

Įgyvendinant 2002 m. kovo 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 405 „Dėl vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“ (2012 m. birželio 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 806 redakcija) nuostatas, VTAS, bendradarbiaudamas su GIMK atestuotais socialiniais darbuotojais, vertino globos kokybę, aiškindamasis, kaip globėjas (rūpintojas) rūpinasi vaiko saugumu, jo sveikata ir mokymusi, ar vaikas gauna būtinas paslaugas, kiek jų teikimas atitinka vaiko poreikius. Įvertinus šias aplinkybes, parengiama išvada apie globos (rūpybos) kokybę. 2014 m. 9 įstaigos, įgyvendinančios GIMK programą, teikė išvadas, siekdamos įvertinti globos (rūpybos) kokybę.

2014 m. GIMK atestuoti socialiniai darbuotojai pakartotinai vertino šeimas, norinčias įvaikinti antrą ir / ar trečią vaiką, taip pat sutuoktinius, norinčius įvaikinti kito sutuoktinio vaiką. Jie, bendradarbiaudami su VTAS, dalyvavo šeimos vaikui parinkimo procese.

V. Globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams teikiamų paslaugų viešinimas

Visos 22 šalies įstaigos, ataskaitiniu laikotarpiu teikusios paslaugas Lietuvos Respublikoje būsimiems ir esamiems globėjams (rūpintojams) bei įvaikintojams, žiniasklaidoje bei įvairių renginių ir susitikimų metu, taip pat naudodamos reklamos priemones, populiarino vaiko globos (rūpybos) šeimoje ir įvaikinimo idėją bei projektų vykdytojų veiklą.

Informacija apie mokymus būsimiems ir esamiems globėjams (rūpintojams) ir įtėviams skelbta miestų ar rajonų spaudoje, per vietos televiziją ar radiją, įstaigų, savivaldybių administracijų interneto tinklapiuose, socialiniame tinkle „Facebook“, informacinių susitikimų su bendruomenių atstovais ir įvairių renginių bei diskusijų metu. Žmonėms buvo dalijami lankstukai, skrajutės, kišeniniai kalendoriai, maišeliai, rašikliai su atitinkamais logotipais ir kitokios reklamos priemonės.

2014 m. apie mokymus ir šeimos svarbą vaikui, globos (rūpybos), įvaikinimo galimybes parengti ir publikuoti straipsniai. Per metus beveik kiekviena įstaiga paruošė 3–4 straipsnius. Utenos vaikų globos namai parašė ir publikavo Utenos apskrities rajonų laikraščiuose 8 informacinius-reklaminius straipsnius, Visagino socialinių paslaugų centras – 10 straipsnių ir lietuvių, ir rusų kalbomis.

VšĮ „Sotas“ specialistai davė interviu portalui www.bernardinai.lt – „[SOTAS: kad jausčiausi laimingas, mano gyvenimas turi kažkam rūpėti](http://www.bernardinai.lt)“ (2014-01-08). Kalbėtasi apie įstaigos veiklą (apie organizuojamus globėjų (rūpintojų) ir įtėvių mokymus, susitikimus su visuomenės atstovais, globos ir įvaikinimo situaciją ir kt.), pasidalyta pastebėjimais bei atradimais.

Taip pat ir VšĮ vaiko ir tėvų centro „Aš ir mes“ vadovė www.bernardinai.lt 2014-01-17 laidoje („[Įvaikinimas: nebijokite klausti ir žengti pirmo žingsnio](http://www.bernardinai.lt)“) ragino nebijoti domėtis įvaikinimo problematika ir drąsiai kreiptis į organizaciją „Aš ir mes“ ar panašias įstaigas, pasiryžusias geranoriškai padėti.

VšĮ Vaiko ir tėvų centras „Aš ir mes“ BNS Spaudos centre paskelbė pranešimą apie globos ir įvaikinimo galimybes, teikiamas paslaugas ir kt.

VšĮ „Soneima“ pakvietė žiniasklaidos atstovus į spaudos konferenciją, kurioje dalyvavo Žemaitijos krašto GIMK atestuoti socialiniai darbuotojai. Jie žurnalistams papasakojo apie mokymus būsimiems globėjams (rūpintojams) ir įtėviams, teikiamas paslaugas globojančioms ir įvaikinusioms šeimoms, supažindino su savo veiklos pasiekimais ir problemomis.

Ne kartą socialinę reklamą skelbė ir (ar) dalyvavo vietos televizijos bei radijo laidose Alytaus šeimos pagalbos centro, Marijampolės socialinių paslaugų centro, VšĮ „Soneima“, Šiaulių miesto socialinių paslaugų centro, Utenos vaikų globos namų, VšĮ Vaiko ir tėvų centro „Aš ir mes“ ir Visagino socialinių paslaugų centro atstovai.

Kaip ir kasmet, ieškota naujų, patrauklių būdų, galinčių paskatinti asmenis tapti globėjais (rūpintojais) ar įvaikintojais. Vienas iš tokių būdų – bendravimas tarpusavyje gyvai, perduodant informaciją ir dalijantis patirtimi „iš lūpų į lūpas“. Švenčionių rajono socialinių paslaugų centras suorganizavo įvaikinusių šeimų stovyklą „Išskleiskime gerumo skėčius“, apie kurią rašė ir vietos spauda. BĮ Klaipėdos miesto šeimos ir vaiko gerovės centras kartu su Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi globojančias ir įvaikinusias šeimas sukvietė į šventę, o kiek vėliau – į kalėdinį susitikimą. O Utenos vaikų globos namų specialistai nuolat teikė konsultacijas kitiems vaikų globos namams auklėtinių parengimo globai šeimoje ir įvaikinimo klausimais.

Informacija apie vaikų globą šeimoje ir įvaikinimą skleista ir įvairių diskusijų, atvirų pamokų, paskaitų bei parodų metu. VšĮ „Sotas“ surengė diskusiją apie vaikų globą ISM vadybos ir ekonomikos universiteto Politikos klube. Diskusija transliuota per Marijos radiją. Utenos vaikų globos namų specialistai pravedė paskaitą globos ir įvaikinimo tema Utenos kolegijos studentams, taip pat atviras pamokas miesto mokyklų mokiniams. O Kretingos bei Panevėžio socialinių paslaugų centrai minėtais klausimais ne kartą bendravo su religinių bendruomenių atstovais. Be to, Panevėžio socialinių paslaugų centras teikė informaciją ir ikimokyklinių įstaigų vadovams. Visagino gyventojus kvietė globojamų šeimoje ir įvaikintų vaikų piešinių paroda, kurią suorganizavo miesto socialinių paslaugų centras.

Taip pat 2014 m. įvyko konferencija, paskaitos bei apskrito stalo diskusija. VšĮ Vaiko ir tėvų centras „Aš ir mes“ suorganizavo konferenciją „Saugaus prieraišumo formavimas – sėkmingos globos ir įvaikinimo sąlyga“, VGC „Pastogė“ skaitė paskaitas esamiems ir būsimiems globėjams bei įtėviams apie šiuolaikinės aplinkos įtaką vaikui, vyrų ir moterų santykius, globotinio patirtį ir pasiekimus, teikti patarimai, kaip neperdegti globojant. Gargždų socialinis centras kartu su Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi ir VšĮ Paramos vaikams centru surengė apvalaus stalo diskusiją „Ką galime padaryti, kad vaikai neatsidurtų vaikų globos namuose?“.

Du leidinius išleido VšĮ „Pagalbos paaugliams iniciatyva“ ir Visagino socialinių paslaugų centras. Vienas iš jų reklaminis, o kitas – globėjų ir įtėvių pasakų knyga, išleista Visagine 400 egzempliorių tiražu lietuvių ir rusų kalbomis.

Daugelio įstaigų atstovai dalyvavo Tarnybos kartu su SADM įgyvendintoje **socialinėje-informacinėje akcijoje „Vaiko globa – neįkainojama dovana“**, visus metus keliavusioje po Lietuvą. Prie informacinio stendo „Globa-dovana“ GIMK atestuoti socialiniai darbuotojai kartu su Tarnybos bei VTAS specialistais teikė žmonėms konsultacijas apie vaikų globą šeimoje, įvaikinimą ir atsakinėjo į jiems rūpimus klausimus.

Įstaigų, 2014 m. įgyvendinusių Globėjų ir tėvių mokymo ir konsultavimo (GIMK) programą Lietuvoje, paslaugų reklamos priemonės buvo šios:

1. Plakatai, skrajutės, lankstukai, kalendoriai, žaislai, rašikliai, maišeliai, kopijuotos dalyvio knygos ir kt.
2. Reklaminiai skelbimai (straipsniai) vietos spaudoje, per vietos televiziją ir radiją.
3. Reklama viešajame transporte, LCD ekranuose.
4. Laiškas šeimai apie projekto veiklą bei idėjas.
5. Vaizdo klipas apie mokymus.

VI. GIMK programą įgyvendinančių įstaigų priežiūra

Vykdamas GIMK programą įgyvendinančių įstaigų priežiūrą, 2014 m. lankytasi 7 įstaigose: VšĮ „Pagalbos paaugliams iniciatyva“, VšĮ Alytaus šeimos pagalbos centre, Švenčionių rajono socialinių paslaugų centre, Utenos vaikų globos namuose, Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centre, Šiaulių miesto savivaldybės socialinių paslaugų centre ir VšĮ Psichologinės paramos ir konsultavimo centre. Vizitų metu siekta geriau susipažinti su GIMK programą įgyvendinančių įstaigų veikla, globėjams (rūpintojams) ir įtėviams teikiamomis paslaugomis, problemomis, su kuriomis susiduriama įgyvendinant GIMK programą. Be to, buvo patikrinta finansinė minėtų įstaigų veikla.

Apibendrinant vizitus, galima teigti, kad aukščiau nurodytose įstaigose GIMK projektai įgyvendinami tinkamai, GIMK atestuotų socialinių darbuotojų veikla vertinama teigiamai. Remiantis vizitų metu pateiktais duomenimis, galima teigti, kad globėjai (rūpintojai) ir įtėviai pasitiki GIMK atestuotais socialiniais darbuotojais, iškilus sunkumams šeimoje nevengia su jais konsultuotis. Tai rodo 2014 m. išaugęs suteiktų konsultacijų skaičius (3550 konsultacijų). Taip pat ryškėja tendencija, kad vis daugiau asmenų, su norimu globoti (rūpintis) vaiku susietų giminystės ryšiais (jiems mokymai yra neprivalomi), lanko įvadinius GIMK mokymus, aktyviai naudojami GIMK programą įgyvendinančių įstaigų teikiamomis tęstinėmis paslaugomis (savitarpio paramos grupių užsiėmimai, atvejų analizės, asmeninės konsultacijos).

GIMK programą įgyvendinančios įstaigos 2014 m. veiklos ataskaitose nurodė šiuos sunkumus, patiriamus, įgyvendinant GIMK programą:

1. Nepakankamas projektų finansavimas. Kiekvienais metais įstaigų veikla tampa vis platesnė ir neapsiriboja vien naujų globėjų (rūpintojų) ir įtėvių paieška bei jų mokymu. Be to, labai skiriasi didžiuose miestuose ir rajonuose apmokomų globėjų (rūpintojų) ir įtėvių skaičius, todėl, GIMK programą įgyvendinančių įstaigų nuomone, finansavimas turėtų būti skiriamas, atsižvelgiant į šiuos rodiklius. Pažymėtina ir tai, jog rajonuose yra dideli apsilankymo šeimose kaštai, susiję su tam skiriamu laiku ir finansavimu.

2. Mokymuose dalyvauja valstybine kalba nekalbantys asmenys, kas apsunkina ir prailgina mokymosi procesą.

3. Dažnai pasigendama glaudesnio bendradarbiavimo su VTAS, su kuriais pasirašytos bendradarbiavimo sutartys, specialistais. GIMK programą įgyvendinančių įstaigų atestuoti socialiniai darbuotojai nurodo, kad pasitaiko atvejų, kai į įvadinius GIMK mokymus atsiunčiami asmenys / šeimos, nesurinkus visų būtinų dokumentų bei neatlikus pirminio asmens / šeimos vertinimo. Dėl šių priežasčių, atsakomybė už galutinį ir tinkamą šeimos įvertinimą tenka perkeliama GIMK atestuotiesiems socialiniams darbuotojams.

4. Sunku suderinti užsiėmimų laiką, kadangi juose dalyvaujantys asmenys yra dirbantys, neretai atvažiuojantys iš tolimesnių rajonų, todėl užsiėmimai vyksta po darbo valandų bei savaitgaliais. Taip pat sudėtinga globėjus (rūpintojus) ir tėvius motyvuoti Tėstiniam mokymams, nes jie nėra privalomi. Neretai tėstines įstaigų teikiamas paslaugas asmenys, globojantys be tėvų globos likusius vaikus, yra linkę tapatinti su globos kokybės įvertinimu, baiminamasi netekti globojamų vaikų.

5. Didžiuosiuose Lietuvos miestuose dirbantys GIMK atestuoti socialiniai darbuotojai nurodo, kad atsižvelgiant į didelį įvadiniuose mokymuose dalyvaujančių asmenų skaičių, 20 darbo dienų terminas, skirtas išvadoms dėl asmenų / šeimų pasirengimo įvaikinti ar globoti parengti, yra per trumpas.

6. GIMK programą įgyvendinančios įstaigos nurodo, kad būtinos vienodos GIMK programos reklamos bei reprezentacinės priemonės. Tokiu būdu būtų didinamas GIMK projekto žinomumas Lietuvoje ir kuo daugiau asmenų skatinama tapti be tėvų globos likusių vaikų globėjais (rūpintojais) ar tėviais.

VII. IŠVADOS

1. 2014 m. 22 GIMK programą įgyvendinančiomis įstaigos vykdė projektus, skirtus globėjų (rūpintojų) ir tėvių paieškos, rengimo, atrankos, konsultavimo ir pagalbos jiems paslaugoms teikti.

2. 2014 m. praversti įvadiniai mokymai pagal GIMK programą 56 grupėms. Iš viso įvadinis mokymus lankė 582 asmenys / 377 šeimos, iš jų 370 asmenų / 260 šeimų, norinčių globoti (rūpintis) vaiką, ir 212 asmenų / 117 šeimų, norinčios įvaikinti. 2014 m. asmenų, norinčių tapti globėjais (rūpintojais), buvo 19 daugiau nei 2013 m. Taip pat išaugo ir norinčių įvaikinti asmenų skaičius, lyginant su 2013 m. jų padaugėjo 52 asmenimis.

3. 2014 m. praversti Tęstiniai mokymai pagal GIMK programą ir savitarpio pagalbos užsiėmimai 100 grupių. Juose dalyvavo 799 globojantys (rūpinantys) ir įvaikinę asmenys.

